

Johnny Carl Christensen (5.3.1930-22.9.2018)

af Minna Skafte Jensen

Johnny Christensen blev klassisk-sproglig student fra Metropolitanskolen 1948, cand.mag. i klassisk filologi og engelsk fra Københavns Universitet 1955, dr. phil. 1962, og professor i klassisk filologi sammesteds 1962-96. Dette forløb blev afbrudt i to omgange, ved et ophold på Krogerup Højskole 1948-49 og militærtjeneste 1955-57.

1951-53 studerede Johnny Christensen filosofi og klassisk filologi ved University of California at Los Angeles. I sin selvbiografi i Københavns Universitets festskrift november 1962 anfører han Carsten Høeg, Povl Johs. Jensen, Paul Friedländer, Hans Reichenbach, R. Yost og Hans Meyerhoff som sine lærere.

Han var medlem af styrelsen for Folkeuniversitetet i København 1964-75, formand 1964-69. 1965-70 var han næstformand i Filologisk-historisk Samfund. Han var medlem af konsistorium 1968-72 og prorektor 1971-72. Han blev medlem af Vetenskabsforeningen i Lund i 1968 og af Videnskabernes Selskab 1979. Fra 1982 til 1988 var han medlem af Statens Humanistiske Forskningsråd.

Johnny Christensens disputats, *An Essay on the Unity of Stoic Philosophy*, København 1962, var provokerende, dels ved sin korthed (101 sider), dels ved et meget begrænset noteapparat, der næsten kun indeholdt henvisninger til kildeudgaver. Forfatteren var i direkte dialog med de antikke tekster uden at forsøge at indplacere sig i den moderne forskningsdiskussion. Det var en ambitiøs satsning, og den indbragte ham doktorgraden. Da bogen et halvt århundrede senere blev genudgivet af Sten Ebbesen og Troels Engberg-Pedersen, kunne udgiverne i forordet anføre, at en moderne oversigt over det internationale arbejde med stoisk filosofi opererer med fire hovedlinjer i forskningen, hvoraf den ene især finder udtryk i Johnny Christensens opsøgn af enheden.

Aristoteles, København 1961, 2. udg. 1997, er en udgave af en forelæsningsrække over Aristoteles holdt i Radioens Søndagsuniversitet efteråret 1960. Bogens seks kapitler gør rede for begreberne – videnskabens grundlæggelse – det væsentlige og det tilfældige – form og stof, virkelighed og mulighed – Aristoteles' tanker om menneskelivet – Aristoteles og eftertiden. Også i sin læsning af Aristoteles opsøger Johnny Christensen enheden i filosofiens opfattelse af tilværelsen og verden.

Ud over disse to bøger begrænsede hans skrevne værker sig til et lille antal tidskriftartikler og bidrag til antologier, og hans væsentligste bidrag til den klassiske filologi var mundtlige. Han begyndte som universitetslærer 21 år gammel ved University of California, og i foråret 1956 holdt han sine første timer ved Københavns Universitet. Gennem sine 40 års undervisning ved dette universitet prægede han generationer af københavnske filologer, og hans autoritet som indbegrebet af københavnsk klassisk filologi var uantastet gennem alle årene.

Jeg tror, det generede ham, at han ikke havde en lang bibliografi at opvise, men måske kom det os andre til gode, for så vidt som hans lyst til at dele af ud af sin omfattende viden manifesterede sig i inspirerende undervisning og samtaler, og i karismatiske foredrag, altid holdt uden manuskript. I sin ovennævnte selvbiografi anfører han filosofi, retorik og sprogvidenskab som sine centrale arbejdsfelter, men i praksis var hans felt langt større og omfattede stort set alle emner inden for den klassiske filologi – foruden alt muligt andet.

Jeg tror han havde et had-kærligheds-forhold til sit fag, i den forstand at han elskede at læse de gamle tekster og fortolke dem i samtale med andre, men hadede de elementer af småtingsspilleri, som også er karakteristiske for faget. Alt hvad man kan anse for pedanteri og fnidderfnadder lå ham fjernt. I en karakteristisk passage diskuterer han begrebet arven fra antikken:

“Dermed kan man mene mangt og meget. Man kan f.eks. diskutere om det, fra et eller andet synspunkt, er godt eller nyttigt at beskæftige sig med antik kunst, se billeder af den eller gå på museer. Man kan sige at den antikke litteratur er læseværdig den dag i dag, og at man derfor bør arbejde på gode og tidssvarende oversættelser til vore moderne sprog. Man kan prøve at arbejde med opførelser af græske tragedier fordi man mener at deres intense dramatik endnu kan opløfte et publikum og inspirere digterne.

Jeg ville selv stille mig positivt til sådanne bestræbelser, ellers ville jeg vel ikke have valgt at blive klassisk filolog; men det er jo stadigvæk muligt at få et andet standpunkt, og sige at det kan jo være meget godt og højst respektabelt at se på gamle statuer uden hoveder og overvære langtrukne drama-

er med kedelige talekor, men hvad angår nutidens kultur, opdragelse, kunst, osv., så er der dog væsentligere problemer hvor vi ingen inspiration har at hente fra den klassiske oldtid.”¹

Det citerede leder frem til en konstatering af, at når det kommer til Aristoteles’ betydning for nutidig sprog og tankegang i vestlig kultur, er der ikke noget valg; her er filosofien allestedsnærværende, uanset om vi tænker over det eller ej.

Ganske som i sine bøger gik han i sin undervisning direkte til kilderne, så timerne var en stadig dialog med “de gamle” selv. Det vil ikke sige, at han ikke interesserede sig for andres forskning; fx var det inden for det felt, jeg selv har mest forstand på, de homeriske digte, ham, der introducerede den tyske “neo-analytiske” skole i Danmark. Især husker jeg en intens aften i Filologisk-historisk Samfund, hvor han indviede tilhørerne i den tyske homerforsker Wolfgang Kullmanns tanker.

Det er umuligt at gøre op, hvad et menneske har betydet, men et fingerpeg er der dog at hente i de to omfangsrige festskrifter, der blev tilegnet ham. Det første delte han med Karsten Friis Johansen, idet tidsskriftet *Museum Tusculanum* dedicerede et samlet nr. 40-43 til dem i anledning af deres 50-årsdage under titlen *Studier i antik og middelalderlig filosofi og idéhistorie*, København 1980. Det indeholdt 31 artikler. Det andet var stilet kun til ham i anledning af hans afsked som professor, *Hvad tales her om? 46 artikler om græsk-romersk kultur*, København 1996. Udgiverne grupperer de mange bidrag under overskrifterne sprog – historie og samfundsforhold – arkæologi – antik filosofi – klassisk litteratur – græsk og latin i middelalderen – nylatin, og artiklerne fordeler sig over hele tidsrummet fra oldtiden til nu. Det kan ikke være helt skævt at se denne mangfoldighed som en afspejling af hans virke.

Ære være hans minde.

1. Tortzen, C.G. (ed.). 1993. *Aristoteles om mennesket: biologi, etik, politik. Indledning, udvalg og oversættelse af Om Dyrenes Dele, Den Nikomachæiske Etik, Statslæren*. København. 6.